

Зоряний хлопчик

Якось двоє бідних лісорубів пробиралися крізь великий сосновий ліс. Стояла зима, й ніч була навдивовижу холодною. Сніг густо вкривав землю і гілки дерев: тоненьке галуззя тріщало від морозу обабіч дороги, якою йшли лісоруби. А Гірський Водоспад нерухомо застиг у повітрі, бо Цариця-Крига поцілувала його.

Мороз стояв такий лютий, що ні звірота, ні птаство не знали, що й думати.

— Хух! — гарчав Вовк, коли продирався крізь чагарники, підібгавши хвоста. — Погода просто пекельна. Куди тільки дивиться Уряд?

— Тьох! Тьох! Тьох! — тенькали зелені коноплянки. — Стара Земля померла й лежить у білому савані.

— Земля збирається брати шлюб, і це її весільна сукня, — перешіптувалися між собою горлиці. Їхні рожеві ніжки зовсім задеревіли на морозі, проте вони вважали за свій обов'язок розглядати ситуацію з романтичного боку.

— Дурниці! — гаркнув Вовк. — Кажу вам, у цьому винен Уряд, а якщо ви мені не вірите, я вас з'їм.

Вовк мав суто практичний розум і завжди вмів знаходити дієві аргументи.

— А от я, зі свого боку, — відізвався Дятел, який був природженим філософом, — не покладаюся на атомну теорію для пояснень. Якщо щось таке, а не інше, то воно саме таке, і от зараз неймовірно холодно.

Було справді неймовірно холодно. Маленькі Білочки, які жили в дуплі високої ялинки, терлися носиками одна об одну, щоб зігрітися, а Кролики скрутилися в клубочки по норах і не наважуватися навіть поткнутися надвір. Єдиними, хто, здавалося, радів, були Великі Рогаті Соби. Хоча їхнє пір'я аж заціпеніло від паморозі, їм було байдуже, й вони вирячували свої жовті очиська та гукали одна до одної через ліс:

— Ту-віт! Пу-гу! Ту-віт! Пу-гу! Яка ж зараз гарна погода!

Далі й далі йшли Лісоруби, зігрівали собі пальці диханням, тупали підбитими залізом чобітьми по твердому снігу. Раз провалилися вони у глибокий замет і виборсалися з нього білі, як мірошники, що молотять збіжжя; раз послизнулися вони на ковзанці на замерзлому болоті й розсипали свої в'язанки хмизу, тож довелося їх знову збирати і зв'язувати; раз здалося їм, що збилися вони на манівці, і невимовний жах охопив їх, бо знали вони, що Сніг безжальний до тих, хто засинає в його обіймах. Та покладалися вони у вірі своїй на святого Мартина, що опікує подорожніх, знайшли свої сліди і пішли змучено далі, і вийшли нарешті на узлісся й побачили внизу, в долині, вогники села, у якому мешкали.

Така охопила їх радість від свого спасіння, що вони аж засміялися, і Земля видалася їм квіткою срібною, а Місяць — квіткою золотою.

Проте, відсміявшись, вони спохмурніли, бо згадали про свої злидні, і мовив один із них:

— Чого ми радіємо, адже життя є тільки для багатих, а не для таких, як ми! Краще б ми були померли від холоду в тому лісі, краще б напав на нас хижий звір і роздер.

— Твоя правда, — відповів його товариш, — одним дається багато, іншим мало. Несправедливість розділила світ, і ніде немає рівного розподілу, хіба що у смутку.

І поки вони жалілися на свою лиху долю, сталася дивовижна річ. З небес упала напрочуд яскрава і прекрасна зірка. Вона прослизнула краєм неба, минаючи в польоті інші зірки, й Лісоруби задивилися на неї зачудовано, і здалося їм, що впала вона за купкою верболозу біля малої вівчарні, до якої можна було камінець докинути.

— Отакої! Мабуть, там жбан золота для того, хто його першим знайде, — вигукнули Лісоруби і помчали вперед — так кортіло їм здобути оте золото.

Один із них бігав прудкіше й перегнав другого, і продерся крізь верболіз, і — о диво! — там на білому снігу справді лежало щось золоте. Він поспішив туди, нахилився і накрив ту річ руками, і було то покривало з золотої парчі, усе розшите зірками і зібране численними брижами. Гукнув він до свого товариша, що знайшов скарб, який упав з небес, і коли товариш підійшов, усілися вони на сніг і розмотали сувій, щоб поділити між собою золоті монети. Горе, горе! — не було там золота, ані срібла, ані жодних скарбів, а лише лежало маленьке дитинча й спало.

І сказав один із Лісорубів другому:

— Це гіркий кінець наших сподівань, немає нам щастя в світі, бо яка користь чоловіку від дитини? Залишмо її тут і підемо собі своєю дорогою, бо ми люди бідні, маємо власних дітей і не можемо забирати в них їжу для чужої дитини.

Але відповів йому товариш так:

— Та ні, гріх було б залишити дитинку на загибель у снігу, і хоча я так само бідний, як і ти, і маю прогодувати багато душ, і бракує нам харчів, все ж я заберу дитину з собою додому, і жінка моя піклуватиметься про неї.

Узяв він обережно те дитя на руки, закутав у покривало, щоб захистити від пронизливого холоду, і рушив з гори до свого села, а товариш його тільки дивувався з такої дурості та м'якосердості.

І коли підійшли вони до села, товариш сказав:

— Ти маєш дитину, отже віддай мені покривало, бо по справедливості ми повинні поділитися.

Але другий відповів:

— Ні, покривало це не моє і не твоє, а дитини лише, — побажав другому Лісорубу щасливої дороги, підійшов до своєї хатини й постукав у двері.

І коли жінка його відчинила двері й побачила, що чоловік повернувся живий і здоровий, вона пригорнула його й поцілувала, і зняла з нього в'язанку хмизу, і струсила сніг із чобіт, і запросила в хату.

Але відповів він їй:

— Знайшов я дещо в лісі й приніс тобі, щоб ти про те дбала, — і не ворухнувся з порогу.

— Що це таке? — вигукнула вона. — Покажи мені, бо порожня наша хата і стільки всього нам потрібно.

Він відкинув покривало й показав їй дитину, що спала.

— Спам'ятайся, чоловіче! — забуркотіла жінка. — Хіба мало у нас власних дітей, щоб ти ще перевертня притягнув до нашого вогнища? Хтозна, чи не принесе він нам лихої долі! Як глядіти за ним?

Сильно вона розгнівалася на чоловіка.

— Але ж то Зоряний Хлопчик, — відповів Лісоруб і розповів дивовижну історію своєї знахідки.

Проте жінка не змилостивилася, а кпила з нього і сердито кричала:

— Для власних дітей ми не маємо хліба, хіба ж ми мусимо годувати чуже дитя? А хто про нас піклується? А хто нам дасть їжу?

— Але ж Бог дбає навіть про малих пташок і знаходить для них харч, — відповів чоловік.

— Хіба не вмиратимуть з голоду пташки взимку? — спитала жінка. — Хіба зараз не зима?

Чоловік не відповів нічого й не ворухнувся з порогу.

Раптом сильний вітер увірвався з лісу в прочинені двері, і жінка затремтіла, задрижала й мовила до нього:

— Може, зачиниш ти двері? Студений вітер залітає в хату, й зимно мені.

— Хіба не завжди залітає студений вітер до хати, в якій живе жорстоке серце? — спитав чоловік. Нічого не відповіла жінка, тільки посунулася ближче до вогню.

За якийсь час озирнулася вона на нього, й очі її наповнилися слізьми. Тоді він швидко увійшов до хати й поклав дитину їй на руки, і поцілувала вона дитину, і вмостила в колыску, де спало найменше з її дітей. А вранці взяв Лісоруб чудесне золоте покривало і сховав у велику скриню, а

бурштиновий ланцюжок, що був на шийці маляти, жінка взяла й також сховала у скриню.

Так ріс Зоряний Хлопчик разом і дітьми Лісоруба, сидів із ними за одним столом, грався з ними в одні ігри. І щодня він ставав кращим на вроду, й усі мешканці села дивувалися, бо вони всі були смагляві та чорняві, а хлопчик був білошкірий і витончений, як слонова кістка, а кучері в нього були, як пелюстки нарцисів. І уста його були подібні до пелюсток червоної квітки, а очі — до фіалок біля чистого струмка, і тіло — до стрункої квітки в полі, де не ступає нога женця.

Проте ця врода принесла йому тільки зло. Бо виріс він пихатим, і жорстоким, і себелюбним. Дітей Лісоруба, як і інших сільських дітей, він зневажав, казав, що вони низького роду, а він шляхетний, бо прилетів із Зірки, і верховодив він над ними, і називав своїми прислужниками. Не відав він жалю ні до бідних, ні до незрячих, ні до покалічених, а жбурляв у них каміння, виганяв на дорогу і наказував жебрати деінде, отже ніхто, крім розбійників, не приходив до того села двічі просити милостиню. Він був настільки закоханий у красу, що глузував із слабких та нещасних, висміював їх; а себе він обожнював, і влітку, коли вітри вщухають, він лежав біля колодязя в садку священика і вдивлявся у чудо власного обличчя, і сміявся від радості, що має таку вроду.

Нерідко Лісоруб і його дружина ганили його:

— Ми поставилися до тебе не так, яки ти ставишся до знедолених і беззахисних. Чому ти такий жорстокий до всіх, хто заслуговує жалю?

А часто старий священик посилав по нього, і, прагнучи навчити його любити все живе, умовляв:

— Метелик — твій брат. Не завдавай йому шкоди. Пташки, що літають у лісі, мають свободу. Не став на них сіті задля власної втіхи. Бог

створив хробака і крота, і кожний має своє призначення. Хто ти такий, щоб нести біль у світ Божий? Навіть худоба в полях славить Бога.

Але Зоряний Хлопчик не хотів чути цих слів, він сердився, огризався, біг до своїх товаришів і командував ними. А ті слухалися, бо він був вродливий і зграбний, умів танцювати, грати на сопілці й творити музику. Куди б не вів їх Зоряний Хлопчик, вони йшли за ним, що б не наказував їм Зоряний Хлопчик, вони виконували. І коли він проколював гострою очеретиною незрячі очі крота, вони сміялися, і коли він жбурляв каменюки у прокаженого, вони також сміялися. В усьому він верховодив над ними, і стали вони такими точно жорстокосердими, як і він сам.

І от одного дня проходила через те село бідолашна жебрачка. Одягнена вона була в лахміття, ноги були стерті на кров від кам'янистої дороги, якою вона прийшла, і почувалася вона кепсько. Змучена й виснажена, сіла вона під каштаном перепочити.

Коли Зоряний Хлопчик побачив її, то гукнув до своїх товаришів:

— Гляньте! Он сидить жалюгідна жебрачка під прекрасним зеленим деревом. Ходімо проженемо її звідси, бо вона потворна й безталанна.

Підійшов він ближче й почав жбурляти в неї каміння, дразнити її, а вона подивилася на нього перелякано й не зводила більше очей. І коли Лісоруб, що саме тесав кругляки неподалік, побачив, що той коїть, то підбіг і почав його лякати:

— Бачу, жорстоке в тебе серце, не знаєш ти жалю. Яке зло заподіяла тобі ця злиденна жінка, що ти поводишся з нею так брутально?

Зоряний Хлопчик почервонів від злості, тупнув ногою і закричав:

— А хто ти такий, щоб питати, що я роблю? Я тобі не син, щоб виконувати твої забаганки!

— Правда твоя, — відповів Лісоруб. — Проте я виявив до тебе милосердя, коли знайшов у лісі.

Почувши ці слова, жінка скрикнула і зомліла. Лісоруб відніс її до своєї хатини, дружина його заходилася біля неї, і коли жінка опритомніла, вони поставили перед нею м'ясо та квас і запросили перепочити.

Але вона не хотіла ні їсти, ні пити, а звернулася до Лісоруба:

— Ви сказали, що того хлопчика знайшли в лісі? Чи не було то десять років тому?

І відповів Лісоруб:

— Так, у лісі я знайшов його, і було це рівно десять років тому.

— А які речі знайшли ви з ним? — вигукнула жінка. — Чи не було на ньому ланцюжка бурштинового? Чи не був він закутаний у золототкане покривало, вишите зірками?

— Ваша правда, — відповів Лісоруб. — Усе саме так і було.

І витяг він зі скрині покривало та ланцюжок бурштиновий і показав їх жінці.

Побачивши ті речі, вона заплакала від щастя:

— Це мій синочок, якого я загубила в лісі. Благаю, покличте його швидше сюди, бо в пошуках його я обійшла цілий світ.

Лісоруб і його дружина вийшли з хати, покликали Зоряного Хлопчика і сказали йому:

— Ходи додому, там знайдеш ти свою матір, вона чекає на тебе.

Кинувся він до хати, сповнений цікавості й великої радості. Та коли побачив він ту, що на нього чекала, то засміявся зневажливо:

— Ну, і де ж моя мати? Бо нікого я тут не бачу, окрім жалюгідної жебрачки.

А жінка йому відповіла:

— Я твоя мати.

— Ти, вочевидь, збожеволіла, — розлютився Зоряний Хлопчик. — Ніякий я тобі не син, бо ти старчиха, потворна, в лахмітті. Мерщій забирайся звідси, щоб я не бачив твоєї мерзенної пики.

— Але ти справді мій синочок, якого я народила в лісі, — вигукнула вона, впала на коліна і простягла до нього руки. — Розбійники викрали тебе в мене й покинули на смерть, — шепотіла вона, — але я впізнала тебе, як побачила, впізнала також покривало з золотої парчі та ланцюжок бурштиновий. Ходімо зі мною, сину мій, бо потребую я любові твоєї.

Але Зоряний Хлопчик не ворухнувся з місця, замкнув своє серце для неї, і нічого не було чути, окрім ридань жінки, що страждає.

Нарешті заговорив він до неї, і голос його був твердий і суворий:

— Навіть якщо ти і справді моя мати, краще б ти трималася подалі й не з'являлася тут мені на ганьбу: ти ж бачила, що я вважав себе дитиною Зірки, а не жебрачки, як ти тут хочеш довести. Отже йди геть звідси, і щоб більше я тебе не бачив ніколи.

— О горе! Сину мій! — змолилася вона. — Невже ти не поцілуєш мене на прощання? Я ж так настраждалася, шукаючи тебе.

— Ні, — відрубав Зоряний Хлопчик. — Ти надто потворна, я радше поцілував би гаспида або жабу, ніж тебе.

І підвелася жінка, і попрямувала до лісу, плачучи гірко. І побачивши, що вона пішла, Зоряний Хлопчик зрадів і побіг до своїх товаришів, щоб продовжити гру.

Коли діти побачили, що він до них підходить, то почали з нього глузувати:

— Гей, ти брудкіший за жабу й огидніший за гаспида. Забирайся геть звідси, не хочемо ми з тобою гратися, — і випхали його з саду.

Зоряний Хлопчик насупився й мовив до себе: "Що це вони верзуть? Піду я зараз до колодязя, подивлюся в його воду, й покаже вона мені мою вроду".

І пішов він до колодязя, й подивився у воду, й — ой леле! — побачив обличчя, як у жаби, і вкрите лускою, як у гаспида, тіло. Кинувся він на траву і заплакав, а тоді сказав: "Це сталося зі мною через мій гріх. Бо відрікся я від матері своєї, вигнав її геть, був зухвалим і безжальним із нею. Тому піду я шукати її по світах і не знатиму спокою, доки не знайду".

Тут підійшла до нього юна донька Лісоруба, поклала руку йому на плече і сказала:

— Що з того, що ти втратив свою красу? Залишайся з нами, я не глузуватиму з тебе.

А він їй відповів:

— О ні, я був жорстокий до своєї матері, й ця кара впала на мене за зло. Тому я мушу йти звідси, обійти землю, поки не знайду матір і поки вона не подарує мені прощення.

Побіг він до лісу, кликав матір свою, але так і не докликався. Цілісінький день гукав він її, і коли зайшло сонце, вклався він спати на купку листя, а пташки і звірята розбігалися від нього, бо пам'ятали про його жорстокість, і був він сам-самісінький, опріч жаби, що роздивлялася його, та гаспида, що проповз неподалік.

Уранці він прокинувся, нарвав якихось гірких ягід із дерева і поснідав; потім вирушив через великий ліс, обливаючись слізьми. І всіх, кого він стрічав на своєму шляху, питав, чи не бачили вони матір його.

Запитав він у Крота:

— Ти ходиш під землею. Скажи, чи не там моя мати?

І відповів йому Кріт:

— Ти виколов мені очі. Як я можу побачити?

Запитав він у Коноплянки:

— Ти літаєш над верхівками високих дерев, ти можеш бачити цілий світ. Скажи, ти бачиш мою матір?

І відповіла йому Коноплянка:

— Ти відтяв мені крила собі на забаву. Як я можу літати?

І у малої Білочки, що жила самотою на ялинці, запитав він:

— Де моя мати?

І відповіла йому Білочка:

— Ти убив мою маму. І свою ти шукаєш, щоб убити?

Заплакав тоді Зоряний Хлопчик, похнюпив голову й благав усі Божі створіння, щоб простили вони його, і пішов далі лісом шукати жебрачку. На третій день прийшов він на протилежний край лісу і спустився в долину.

Коли він проходив через села, діти реготали з нього та жбурляли в нього каміння, а люди навіть у хлів його не пускали ночувати, боячись, що запліснявіє збіжжя від такої потворності, і наймити гнали його геть, і ніхто не мав до нього жалю. І ніде не чув він про нещасну жебрачку, що була його матір'ю, хоча цілих три роки блукав по світах, й іноді ввижалося йому, що йде вона дорогою перед ним, і він кликав її, і біг за нею, доки кременистий шлях не розбивав йому ноги в кров. Та наздогнати її він не міг, а ті, що мешкали біля дороги, заперечували, що бачили її чи когось до неї подібного, й потішалися через його скорботу.

Три роки блукав він по світу, і ніде не знайшлося для нього ані любові, ані доброти, ані милосердя, бо то був точнісінько такий світ, який він створив для себе у дні своєї великої пихи.

Одного вечора побачив він місто, що стояло понад річкою за високими мурами. Змучений, із розкривавленими ногами, підійшов він до брами, але сторожа, яка стояла на варті, перекрила йому дорогу своїми галябардами, запитавши суворо:

— Чого тобі треба в нашому місті?

— Я шукаю свою матір, — відповів він. — Благаю, впустіть мене, бо, може, вона у вашому місті.

Сторожа взяла його на глум, а один із вартових затрусив чорною бородою, поставив на землю щит і вигукнув:

— Навряд чи твоя мати зрадіє, побачивши тебе, бо ти бридкіший за жабу на болоті й огидніший за гаспида, що повзає у багні. Твоя мати не мешкає в цьому місті.

Інший, із жовтим прапорцем у руці, спитав:

— А хто твоя мати й навіщо ти її шукаєш?

І відповів йому Зоряний Хлопчик:

— Моя мати така сама жебрачка, як і я, і я повівся з нею недобре. Благаю вас, пропустіть мене, щоб вимолив я у неї прощення, якщо вона раптом перебуває у вашому місті.

Та не пропустили вони його, тільки покололи списами.

І коли він повернув геть, плачучи, до брами підійшов чоловік, на обладунку якого були викарбувані золоті квіти, а шолом прикрашав крилатий лев, і запитав у вартових, хто просився увійти до міста. Ті відповіли:

— Якийсь жебрак, син жебрачки, і ми прогнали його геть.

— Ну ні, — розсміявся чоловік, — ми продамо цю потвору в рабство, а на виручені гроші купимо жбан солодкого вина.

Якийсь старигань із недобрим обличчям, що саме проминав їх, озвався:

— Я куплю його за цю ціну, — і сплатив гроші, узяв Зоряного Хлопчика за руку й повів до міста.

Пройшли вони численними вулицями й опинилися біля невеличкої хвіртки в стіні, над якою схилилося віття гранатового дерева. Старигань торкнувся хвіртки перснем із різьбленої яшми, та відчинилася, і вони спустилися п'ятьма мідними сходами до саду, де росли чорні маки і стояли зелені дзбани з обпаленої глини. Старигань витяг зі свого тюрбана шарф із візерунчастого шовку, зав'язав ним очі Зоряного Хлопчика і повів його перед собою. А коли пов'язку з очей зняли, Зоряний Хлопчик побачив, що потрапив у каземат, який освітлюється єдиним ліхтарем-ріжком.

Старигань поклав перед ним скибку пліснявого хліба у щербатій мисці і звелів: "Їж!" Налив у кухоль якоїсь чорнуватої води і звелів: "Пий!" А коли той поїв і попив, старий вийшов, замкнув за собою двері й навісив залізний ланцюг.

Уранці старигань, який насправді був найвправнішим Чаклуном у Лівії та навчився цього мистецтва в Чародія, що мешкав у склепі поблизу Нілу, увійшов до нього, насупився й промовив:

— У лісі неподалік від брами цього міста, що зветься Джаурс, сховані три золоті монети. Одна з них із білого золота, друга — з жовтого, а третя — з червоного. Сьогодні ти маєш принести мені монету з білого золота, і якщо не принесеш, то отримаєш сто ударів батоном. Швидко вибирайся звідси, і на заході сонця я чекатиму на тебе біля садової хвіртки. Та гляди, щоб ти приніс мені біле золото, а якщо ні, то я розгніваюся на тебе, адже ти мій раб, я купив тебе за ціну жбана солодкого вина.

Він зав'язав очі Зоряного Хлопчика шовковим візерунчастим шарфом, провів його через будинок і через сад із маками, і по п'ятьох сходах

мідних. Відімкнувши хвіртку своїм перснем, виштовхнув він хлопця на вулицю.

Зоряний Хлопчик вийшов за міську браму й заглибився в ліс, про який говорив йому Чаклун.

І був той ліс дуже гарний на вигляд, і здавалося, що його переповнює пташиний спів і запах духмяних квітів, і радісно попрямував Зоряний Хлопчик в гущавину. Але не було йому користі від тієї краси, бо куди б він не йшов, з-під землі вихоплювалися колючі гілки шипшини й терну і перепиняли йому шлях, кропива кусала його, реп'яхи впивалися в тіло, як кинджали, і він дуже налякався. Ніде не міг він знайти ту монету білого золота, про яку говорив Чаклун, хоча й шукав її з ранку до опівдня, і з опівдня до заходу сонця. А на заході сонця повернув він обличчя своє до домівки, плачучи гірко, бо знав, яка кара чекає на нього.

Та коли він вийшов на узлісся, почув у гущавині крик, як від болю. Забувши про власну біду, кинувся він до того місця й побачив, що мале Зайченя потрапило в пастку, поставлену якимсь мисливцем.

Змилосердився Зоряний Хлопчик і визволив його, кажучи:

— Я сам усього лише невільник, але тобі можу я дати волю.

І відповіло йому Зайченя:

— Ти дав мені волю, а що можу я тобі дати в подяку?

Мовив Зоряний Хлопчик:

— Я шукаю монету з білого золота, але не можу ніде знайти, а якщо я не принесу її, мій хазяїн мене відшмагає.

— Ходи зі мною, — сказало Зайченя, — я відведу тебе до неї, бо знаю, де її сховано й для чого.

І пішов Зоряний Хлопчик із Зайченям, і — о диво! — між галуззям міцного дуба побачив він монету з білого золота, яку шукав. Радість огорнула його, схопив він монету і звернувся до Зайченяти:

— За ту послугу, що зробив тобі я, ти віддячив у сто разів більше, й у сто разів більше доброти виявив ти до мене, ніж я до тебе.

— О ні, — не погодилося Зайченя. — Як ти поставився до мене, так і я до тебе, — і побігло воно собі хутенько, а Зоряний Хлопчик попрямував до міста.

А біля міської брами сидів якийсь прокажений. Обличчя його затуляв каптур із сірого полотна, а через прорізи палали його очі, як розпечене вугілля. Побачивши Зоряного Хлопчика, він закалатав у дерев'яний полумисок і зателенькав у дзвоник, і звернувся до нього:

— Дай мені монетку, інакше я помру з голоду. Мене викинули з міста, і жодний не зглянувся на мене.

— Шкода! — вигукнув Зоряний Хлопчик. — Я маю лише одну монету при собі, і якщо я не принесу її своєму хазяїнові, відшмагає мене, бо я його раб.

Але прокажений умовляв його, і благав його, й нарешті Зоряний Хлопчик змилосердився і віддав йому монету з білого золота.

Коли підійшов він до помешкання Чаклуна, той відчинив йому двері, завів до будинку й запитав:

— Приніс ти монету з білого золота?

І Зоряний Хлопчик відповів:

— Не приніс.

Чаклун накинувся на нього, відлупцював, поставив перед ним порожню щербату миску і звелів: "Їж!" Поставив кухоль порожній і звелів: "Пий!" — і вкинув його знову в темницю.

Уранці Чаклун прийшов до нього з такими словами:

— Якщо сьогодні не принесеш ти мені монети з жовтого золота, я навіки залишу тебе рабом своїм, і отримаєш ти триста ударів батоном.

І пішов Зоряний Хлопчик до лісу, і шукав там цілісінький день монету з жовтого золота, і не міг її ніде знайти. А на заході сонця сів він на землю й гірко заплакав, і тут підбігло до нього Зайченя, яке він визволив із пастки.

Звернулося до нього Зайченя:

— Чого ти плачеш? І що шукаєш ти в лісі?

Відповів Зоряний Хлопчик:

— Шукаю я монету з жовтого золота, і якщо не знайду я її, мій хазяїн відшмагає мене й навіки залишить своїм рабом.

— Ходи зі мною, — сказало Зайченя й побігло через ліс до невеличкого ставка. На дні ставка лежала монета з жовтого золота.

— Чим зможу я віддячити тобі? — вигукнув Зоряний Хлопчик. — Адже ти вже вдруге рятуєш мене.

— Але ти врятував мене перший, — відповіло Зайченя й побігло собі хутенько геть.

Узяв Зоряний Хлопчик монету з жовтого золота, сховав у гаманець і поквапився до міста. Але прокажений побачив його, побіг назустріч, став перед ним навколішки і заблагав:

— Дай мені монету, інакше я помру з голоду.

Відповів йому Зоряний Хлопчик:

— Маю я лише одну монету з жовтого золота у гаманці, і якщо я не принесу її своєму хазяїну, він відшмагає мене й навіки залишить своїм рабом.

Але прокажений молив його так жалісливо, що Зоряний Хлопчик змилосердився й віддав йому монету з жовтого золота.

Коли прийшов він до помешкання Чаклуна, той відчинив йому двері, завів до будинку й запитав:

— Приніс ти монету з жовтого золота?

І Зоряний Хлопчик відповів:

— Не приніс.

Чаклун накинувся на нього, відлупцював, закував у кайдани й укинув його знову до темниці.

Уранці Чаклун прийшов до нього з такими словами:

— Якщо сьогодні принесеш ти мені монету з червоного золота, я дам тобі волю, а якщо не принесеш, я тебе вб'ю.

І пішов Зоряний Хлопчик до лісу, і шукав там цілісінький день монету з червоного золота, і не міг її ніде знайти. Надвечір сів він на землю й заплакав, і підбігло тут до нього Зайчєня.

Звернулося до нього Зайчєня:

— Монета з червоного золота, яку ти шукаєш, лежить у печері в тебе за спиною. Тож не плач більше і радій.

— Чим я зможу віддячити тобі? — вигукнув Зоряний Хлопчик. — Адже ти втретє рятуєш мене.

— Але ти врятував мене перший, — відповіло Зайчєня і побігло собі хутенько геть.

Зайшов Зоряний Хлопчик до печери, і там, у віддаленому кутку, знайшов монету з червоного золота. Поклав він її в гаманець і поспішив до міста. Прокажений побачив, як він іде, став у нього на дорозі й заблагав:

— Дай мені монету з червоного золота, інакше я помру з голоду.

І Зоряний Хлопчик знову змилосердився й віддав йому монету з червоного золота з такими словами:

— Тобі вона потрібна більше, ніж мені.

Але важко було в нього на серці, бо відав він, яка чекає на нього лиха доля.

Але — о диво! — коли пройшов він через міську браму, вартіві вклонилися йому, і склали шану, і вигукнули:

— Який гарний на вроду володар наш!

Ціла юрба городян пішла за ним слідом, й усі вони кричали:

— Немає нікого вродливішого в усьому світі!

А Зоряний Хлопчик заплакав і подумав: "Вони насміхаються з мене, вони глузують із мого нещастя". Натоп був такий великий, що він збився на манівці й опинився на пишному майдані, де стояв королівський палац.

Ворота палацу прочинились, і назустріч Зоряному Хлопчику вибігли знатні воїни й священство, і простерлися вони перед ним і оголосили:

— Ти наш володар, на якого ми довго чекали, ти син нашого Короля.

А Зоряний Хлопчик сказав у відповідь:

— Ніякий я не син короля, я дитя нужденної жебрачки. Як можете ви говорити, що я вродливий, коли добре відаю сам, яка я потвора.

Тоді той воїн, чиї обладунки були оздоблені карбованими золотими квітами, чий шолом прикрашав крилатий лев, підняв свій щит і мовив:

— Як може володар говорити, що він не вродливий?

Глянув Зоряний Хлопчик у блискучий щит, і — о диво! — личко його стало таким, як раніше, уся його краса повернулася, тільки в очах побачив він таке, чого там досі не було.

Усе священство і знатні воїни впали на коліна, схилилися перед ним і повідали:

— У сиву давнину було провіщено, що в цей день прийде до нас той, кому судилося нами правити. Тож нехай наш володар прийме цей вінець і цей скіпетр і стане по справедливості й милосердю своєму нашим Королем.

Але він заперечив:

— Не гідний я цього, бо зрікся матері, що народила мене, і не буде мені супокою, доки не знайду її й не вимолю в неї прощення. То відпустіть мене, адже я мушу знову блукати світами й не можу тут зволікати, хоч і доручаєте ви мені вінець і скіпетр королівський.

Сказав і відвернувся від них. Раптом на вулиці, яка вела до міської брами, у людському натовпі, що напірав на вояків-охоронців, уздрів він жебрачку — свою матір, а поруч із нею прокаженого, який раніше сидів край дороги.

Вигук радості зірвався з вуст Зоряного Хлопчика, кинувся він до них, упав перед матір'ю на коліна й цілував її розбиті у кров ноги, вмиваючи їх своїми сльозами. Низько схилив він голову, до самої землі, й заридав так, ніби у нього розривалося серце, й мовив до неї:

— Матінко, відрікся я від тебе у час пихи й гордині. Прийми мене в час каяття мого й приниження. Матінко, я дав тобі ненависть. Ти ж дай мені любов. Матінко, я відштовхнув тебе. Ти ж пригорни дитя своє.

Але жебрачка не озвалася ані словом.

І знову заридав Зоряний Хлопчик і мовив:

— Матінко, страждання мої великі, я не можу їх знести. Подаруй мені своє прощення і дозволь повернутися до лісу.

Поклала жебракка йому руку на голову зі словами:

— Підводься.

І прокажений поклав йому руку на голову за словами:

— Підводься.

Звівся Зоряний Хлопчик на рівні ноги і поглянув на них, і — о диво! — то були Король і Королева.

І сказала йому Королева:

— Це твій батько, якого ти врятував.

І сказав йому Король:

— Це твоя мати, ноги якої ти вмив своїми сльозами.

Кинулися вони йому на шию, і цілували його, і повели до палацу, і вдягли у чудові шати, й увінчали йому голову короною, і вклали скіпетр йому до рук. І почав він правити містом, що стояло понад рікою, і був там володарем. Багато справедливості й милосердя виявив він до всіх, а злого Чаклуна послав у вигнання. Лісорубу і його дружині надіслав численні багаті дарунки, дітей їхніх теж ушанував. І нікому не дозволяв він виявляти жорстокість до птахів та звірини, і навчав тільки любові, доброти й милосердя, і давав голодним хліб, а голим та босим — убрання. І панували в його землі мир та достаток.

От тільки правив він зовсім недовго, бо зніс великі страждання і
пекучим був вогонь його випробувань, — всього через три роки помер він.
А той, хто заступив його, правив жорстоко.